

$$U = \frac{U_m}{\sqrt{2}} \approx 0,707 U_r, E = \frac{E_m}{\sqrt{2}} \approx 0,707 E_r,$$

тобто діюче значення синусоїдної величини – це середньоквадратичне значення цієї величини.

Слід наголосити, що шкали аналогових електровимірювальних приладів усіх систем (за винятком детекторної) градуують у діючих (ефективних) значеннях вимірювальної величини.

Література

1. Вартабедян В. А. Загальна електротехніка. – К.: Вища школа, 1986. – 359 с.
2. Моїсєєв Л. М. Лабораторний практикум з електротехніки.: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 256 с.
3. Паначевний Б. І., Свєргун Ю. Ф. Загальна електротехніка: теорія і практикум. – К.: Каравела, 2003. – 440 с.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ЩОДО ПРОЦЕДУРИ ПЕРЕХОДУ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ПРИ ВИВЧЕНІ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН.

Мусієнко Р.Ю. (м. Полтава, Україна)

Починаючи з кінця ХХ століття в Україні під впливом міжнародної практики формується нова система освіти для дітей з обмеженими можливостями. Кожна людина, незалежно від стану здоров'я, наявності фізичного чи інтелектуального порушення, має право на освіту, якість якої не різниться від якості освіти здорових людей.

Цей принцип, відображений у низці міжнародних документів, покладено в основу організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами, котре впроваджують з метою реалізації їхнього права вибирати навчальний заклад та форми навчання за місцем проживання із забезпеченням усіх необхідних для цього умов.

Однією з форм навчання дітей з особливими освітніми потребами є нова, але визнана в багатьох країнах світу інклюзивна форма освіти, яка забезпечує безумовне право кожної дитини навчатися в загальноосвітньому закладі за місцем проживання із забезпеченням усіх необхідних для цього умов.

Інклюзивне навчання – це система освітніх послуг, що базується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання, яка передбачає навчання в умовах загальноосвітнього закладу. З метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти інклюзивні освітні заклади повинні адаптувати навчальні програми та плани, методи та форми навчання, використання існуючих ресурсів, партнерство з громадою до індивідуальних потреб дітей з особливими потребами [1].

Організація методичної роботи у контексті вивчення природничих дисциплін в інклюзивному середовищі здійснюється диференційовано за індивідуальними програмами, посилюючи для дітей, і за умов кваліфікованої спеціальної корекційної допомоги. Тому крім учителя загальноосвітньої школи, у навчальному процесі активну участь бере другий учитель зі спеціальної школи, який володіє корекційно-компенсаторними технологіями, а також використання новітніх інформаційних технологій.

Навчальні програми для дітей з особливими потребами обов'язково мають бути індивідуалізованими та високоякісними.

Для успішної роботи з дітьми, які мають особливі потреби при вивченні природничих дисциплін в інклюзивному середовищі перед учителем стоять такі

завдання:

- ознайомитися з амнезом, мати уяву про основні види порушень психофізичного розвитку дитини;
- вивчити стан уваги, стомлюваності, темп роботи кожної дитини;
- урахувувати стан слуху, зору, особливості моторики та загального фізичного розвитку учня. Бути добре ознайомленими з приладами, які використовують його учні з порушенням зору і слуху, перевіряти придатність слухових апаратів, стежити за чистотою окулярів;
- навчитися визначати, оцінювати і створювати навчальне середовище для дітей з різними потребами. Зрозуміти важливість цілеспрямованого залучення до роботи з дітьми членів родини, встановлення з ними партнерських стосунків. Вивчати головні принципи і стратегії колективної командної роботи;
- навчитися спостерігати за дітьми та оцінювати їх розвиток під час занять;
- закінчувати заняття, коли діти втомилися чи неуважні;
- навчитися адаптувати навчальні плани, методики, матеріали та середовище до специфічних потреб дітей;
- створювати оптимальні умови для спілкування, сприяти налагодженню дружніх стосунків між дітьми і формуванню колективу;
- формувати в дітей досвід стосунків у соціумі, навичок адаптації до соціального середовища;
- ставитися з повагою до дітей та батьків [2].

Види адаптації і пристосувань для дітей з особливими потребами

Види адаптації	Характеристика	Приклади
Пристосування середовища	Модифікація фізичного середовища	Обладнання кімнати похилими пандусами, якщо в класі є діти, що пересуваються на інвалідних візках або за допомогою милиць. Збільшення або зменшення інтенсивності освітлення, якщо в класі є діти з порушенням зору. Зменшення рівня шуму, якщо в класі є діти з порушенням слуху.
Адаптація навчальних	Модифікація навчальних підходів і методик	Застосування методу поширення (тог, що знає дитина). Епізодичне навчання в принагідних ситуаціях. Зміна темпу занять.
Адаптація матеріалів	Модифікація навчальних посібників, іграшок та інших матеріалів	Використання книжок, надрукованих великим шрифтом, якщо в класі є діти з порушенням зору. Обладнання іграшок та іншого приладдя великими держачками, якщо в класі є діти з порушенням моторних функцій.
Адаптація навчального плану	Модифікація навчального плану або завдань, визначених для дитини	Зміна тривалості або послідовності занять. Корекція завдань (приміром, якщо дитина ще не готова розпізнати текст, завдання може бути модифіковане таким чином: «Дитина розпізнаватиме своїх однокласників на фотографіях, тоді як інші діти розпізнаватимуть свої написані імена»).

Отже, ідеологія інклюзивного навчання виключає будь-яку дискримінацію дітей, забезпечує рівне ставлення до всіх, водночас створює необхідні умови для учнів з особливими освітніми потребами. Навчання в класах залу-

чення корисне для всіх дітей. Так, діти з особливими потребами можуть отримати такий соціальний досвід, як і їхні здорові друзі. А діти без вад уже з раннього віку починають розуміти, з якими труднощами зіштовхуються люди з обмеженими функціональними можливостями, стають чутливими до потреб інших, милосердними, толерантніше сприймають людські відмінності, набувають впевненості, що кожен може подолати перешкоди і досягти успіху.

Література

1. Сватко Г. Інклюзивний підхід як основа для всіх дітей / Г. Сватко // Завуч (Шкільний світ). – 2009. – № 36. – С. 4-8.
2. Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні // Управління освітою. – 2007. – №12. – С. 5-7.
3. Шевцов А. Методичні рекомендації для вчителів загальноосвітніх та спеціальних закладів щодо процедури переходу до інклюзивного навчання дітей з особливими потребами / А. Шевцов // Завуч. – 2009. – № 19. – С.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ПО ТЕМІ: « КРИВОЛІНІЙНІ ІНТЕГРАЛИ »

Нестеренко В.О., Саппа Ж.В., Запорожець Д. (м. Харків, Україна)

Самостійна робота студентів є важливою складовою при вивченні вищої математики. Впровадження міжнародних стандартів освіти передбачає удосконалення форм і методів організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота це форма організації навчального процесу, відповідно до якої заплановані завдання виконуються в поза аудиторний час. Самостійна робота повинна сприяти формуванню у студентів навичок планувати й регулювати свою діяльність. Викладач є керівником самостійної роботи студентів, він допомагає в оволодінні навчальним курсом, забезпечує методичними матеріалами для засвоєння цього курсу.

Розглянемо цей процес на конкретній темі, а саме, темі «Криволінійний інтеграл». Крім основних підручників по курсу « Вища математика» нами було написані: конспект лекцій, методичні вказівки до виконання завдань з вищої математики за вказаною темою та самі завдання. Методичні вказівки містять стислий виклад розділів теми, приклади обчислення криволінійних інтегралів, розв'язання задач, які пов'язані зі застосуванням криволінійних інтегралів, а також варіанти задач для самостійного розв'язання.

Надамо зміст варіанта завдань для самостійної роботи.

1. Обчислити криволінійний інтеграл 1-го роду: $\int_{LAB} f(x, y) dl$, де $f(x, y) = y\sqrt{x^2 + y^2}$, $L: \begin{cases} x = 2\cos t \\ y = 2\sin t \end{cases}, A(2; 0), B(-2; 0)$.
2. Знайти масу кривої L з лінійною густиною $\gamma = \frac{x}{2+y}$, де $L: x^2 + y^2 = 9$, від $A(3; 0)$ до $B(0; 3)$.
3. Обчислити криволінійний інтеграл 2-го роду: $\int_{LAB} P(x; y)dx + Q(x; y)dy$, де $P(x; y) = x + y, Q(x; y) = x^2 + y, L$ – відрізок прямої $AB: A(2; 4), B(-1; 4)$.
4. Знайти роботу силового поля $\vec{F}(P(x; y), Q(x; y))$ при переміщенні матеріальної точки із точки $A(0; 0)$ у точку $B(2; 4)$ уздовж кривої $L: y = x^2$, де $\vec{F}(x; y) = ((x - y)^2; (x^2 - y^3))$.
5. Визначити, чи є вираз повним диференціалом якоїсь функції, якщо так, то знайти цю функцію. $(x^2 - 1 - y)dx + (y^2 - x + \sin y)dy$.
6. Обчислити криволінійний інтеграл по замкненому контуру L двома способами: а) безпосередньо; б) за формулою Гріна. Контур L про-